

Vážená paní předsedkyně PS PČR,

dovolte mi, Vás informovat vzhledem k některým nesrovnalostem (zásadním) v legislativním rámci maturitní zkoušky, na které již několik měsíců nejen CERMAT upozorňujeme, o skutečnostech, které znamenají reálné nebezpečí právních důsledků v rámci konání této zkoušky. Tyto skutečnosti, které níže uvádím, by mohly být brány i jako pochybení škol, což je naprosto nepřijatelné. Situace se průběžně vyvíjí.

Na novou státní maturitu, její odbornou, logistickou i kvalitativní úroveň nejen v souvislosti s MAG'10 vznikla řada naprosto závažných právních připomínek, petic a odborných rozborů, kterých jsme se taktéž účastnili. Toto společné úsilí pedagogů a ředitelů škol vedlo k senátnímu návrhu na zrušení této podoby státní maturity. Domnívám se, že objektivní a nezkreslená argumentace, proč by se takto připravená nová maturitní zkouška neměla spustit, má vysokou závažnost. Přesto a s podivem nikdo zodpovědný neposlouchá a naopak po proběhlé MAG'10 byla pedagogická veřejnost falešně a neoprávněně peskována za 12000 chybně opravených testů či jiná logistická pochybení a odborná pomýlení. MAG'10 pak ve vší nahotě potvrdila, že tento systém je vysoce složitý, zahrnuje pro školy příliš mnoho nejasných překážek a složitých vzájemných závislostí, že k vážným pochybením musí s vysokou pravděpodobností dojít.

Vzhledem k tomu, že školy i zřizovatelé jako odvolací orgány se mohou touto maturitou dostat do právních i správních sporů, rád bych na toto předem upozornil i z toho důvodu, že přehazování „horkých brambor“ z CERMATu na školy již živě probíhá a vzniká v rámci polovičatých, chybných, chybějících a odporujících si právních pravidel předpoklad, že viníci jsou předem známi, což už školy při maturitní generálce a i následně po jejím ukončení zažily, jak jsem již uvedl.

1.Připomínka: k vyhlášce č. 274/2010 Sb., - text červeně označen

Rozpory ve vyhlášce č. 274/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění vyhlášky č.90/2010 Sb.,(třetí vyhláška v poslední době s účinností od 22. září 2010).

§ 52 (vyhlášky)

Přechodná ustanovení

(1) Ve školním roce 2009/2010 a 2010/2011 je nepovinným zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky kromě zkušebních předmětů uvedených v § 10 odst. 1 také český jazyk a literatura ve vyšší úrovni obtížnosti.

(2) Ve školním roce 2009/2010 a 2010/2011 žák nemůže konat nepovinnou zkoušku ze zkušebního předmětu informatika.

(3) Do doby vydání rámcových a školních vzdělávacích programů se postupuje podle dosavadních učebních dokumentů oborů vzdělání.

Výklad a poznámky modře: (připomínám, že vše v připomínkách bylo projednáno s právníky. Úspěšnost poškozených maturantů při sporu je jistá).

Toto ustanovení § 52 odst. 3 je v rozporu s § 73 školského zákona (viz níže). Tímto ustanovením se stvrzuje, že žáci, jejichž vzdělávací program je určován učebními osnovami,

dokončí své studium dle těchto učebních osnov a ne dle rámcových vzdělávacích programů (RVP). Vzhledem k tomu, že celá nová maturita je na RVP a na ně vytvořené školní vzdělávací programy (ŠVP) konstruována a procesně na nich závislá, je jejich ověřování tímto způsobem v rozporu se zákonem (viz níže). Žáci čtvrtých ročníků nemohou dle RVP studovat, protože tyto byly schváleny teprve v roce 2008 (druhá vlna). Některé školy mohly učit podle nich již následující školní rok, než je stanoveno zákonem (do dvou let), tedy již v roce 2009, za podmínky, že školy si udělaly k RVP školní vzdělávací program (ŠVP). To byla možnost ne povinnost. Takže „nejdále jsou tyto RVP a ŠVP“ ze zákona ve třetích ročnících, což je řídký jev. Tedy podle RVP a ŠVP se tyto maturitní 4. ročníky nemohou učit, protože se učí podle učebních osnov. Nelze ani shledávat jako adekvátní takový výklad tohoto odstavce, že po vydání RVP by se mohlo ihned dle těchto programů vyučovat ve 4. ročníku či do učebních osnov v tomto ročníku zasahovat, aniž by taková třída prošla programem od 1. ročníku. Takový výklad je naprosto mylný a procesně nelogický (viz také § 185 odst. 1 školského zákona „Přechodná ustanovení“).

§73 (školského zákona)

Účelem závěrečné zkoušky a maturitní zkoušky je ověřit, jak žáci dosáhli cílů vzdělávání stanovených rámcovým a školním vzdělávacím programem v příslušném oboru vzdělání, zejména ověřit úroveň klíčových vědomostí, a dovedností žáka, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání nebo výkon povolání nebo odborných činností.

Zde je naprosto jednoznačné, že celá nová maturita se opírá o RVP a ŠVP a je tedy v rozporu s výše uvedeným § 52 odst. 3 prováděcí vyhlášky.

V § 78a školského zákona se praví:

§78a

(1) Rozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, stanoví ministerstvo v katalogích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen "katalog") pro příslušný zkušební předmět a úroveň obtížnosti zkoušky. **Katalogy ministerstvo zveřejní vždy nejpozději 24 měsíců před termínem konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

Zde je :

a) konfliktní situace okolo poslední věty v § 78a odst. 1 - **červeně vyznačeno**. Jestliže bylo teprve na konci srpna 2010 oznámeno ministrem školství, že „do té generálky tedy půjdu a spustím novou maturitu“, tak žáci 24 měsíců před termínem konání zkoušek katalogy neznali, protože konání maturity nebylo vůbec do konce srpna 2010 zřejmé. Pokud se zde spoléhá na jasnovidectví pedagogické veřejnosti, tak takový obor se na žádné vysoké škole zatím nestuduje, aby jím mohli pedagogové či ředitelé škol „mistrně vládnout“. Právě u těchto studentů je celkem zbytečné o katalogích mluvit, jak shora bylo uvedeno. Zde se vychází z logiky věci, kterou musí jediné zákon cítit, že žáci mají mít minimálně 2 roky čas a možnost, se s tématy učiva v katalogích seznámit a dva roky minimálně se na maturitní zkoušku podle jejich doporučení připravovat. Což zřejmě bylo záměrem legislativy. Jiným způsobem konstruovaná myšlenka v tomto případě nemůže platit.

Pokud pan Kuhn (předseda asociace gymnázií), pan Zelený a i pan ministr odkazují naprosto chybně v této souvislosti na "Katalogy požadavků", aby se našel zřejmě „důvod k něčemu“, tak si protiřečí. Katalog požadavků není pedagogický dokument, podle kterého se učí. Takto je katalog požadavků i ministerstvem přímo v katalogích a výkladu k nim definován. Je to obecný dokument a doporučení tématické. Katalogy jsou spjaté s RVP a v této souvislosti je jejich dvouletá platnost (24 měsíců) nelogická a zpochybnitelná, protože RVP jsou spjata logicky s oborem a s jeho ŠVP, s nastupujícím

ročníkem ke čtyřletému studiu. Zasahování „katalogů“ do tohoto cyklu jako vnějšího, neškolního (není tvořen na školách) dokumentu v cyklu dvou let je tedy nepřipustné. Tímto postupem by RVP a především ŠVP ztrácely jakýkoliv smysl.

b) je nutné ještě poukázat na rozpor v § 78 odst. 7 školského zákona a výše uvedeného § 78a cituji:

§ 78 (školského zákona)

(7) Ředitel školy je povinen rozhodnutí podle odstavce 6 zveřejnit na veřejně přístupném místě ve škole a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup, **a to nejpozději 3 měsíce před termínem pro podání přihlášky ke vzdělávání ve střední škole podle §60b těmi uchazeči, kterých se toto rozhodnutí týká. Pokud ředitel své rozhodnutí nezveřejní způsobem a ve lhůtě podle věty první, má žák právo volby ze zkušebních předmětů uvedených v odstavci 1 písm. c) až e).**

Výklad: Pokud ředitel školy takové rozhodnutí neudělá (v tomto školním roce nemůže), tak platí poslední věta výše uvedeného paragrafu, což má opět souvislosti dále s RVP a ŠVP a katalogy, jak bylo výše uvedeno. Právě mediální i faktické odkazování na katalogy může v jistých situacích v rámci „procesu maturity“ sehrát svoji úlohu ve prospěch žalující strany i u nynějších třetích ročníků, kde RVP a ŠVP nemohou v naprosté většině případů být zavedeny.

2. připomínka:

Zde se opět opakuje problematika v 1. připomínce. Rozpor v § 52 odst. 3. vyhlášky č. 274/2010 Sb., v posledním znění a školského zákona v § 79 odst. 1,

§79

Profilová část maturitní zkoušky

(1) Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze 2 nebo 3 povinných zkoušek. **Počet povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program.** Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.

(2) Žák může dále v rámci profilové části maturitní zkoušky konat nejvýše 2 nepovinné zkoušky. Žák může volit nepovinné zkoušky z nabídky stanovené ředitelem školy. Zvolené nepovinné zkoušky se uvedou v přihlášce podle §81 odst. 1.

(3) Ředitel školy v souladu s prováděcím právním předpisem určí nabídku povinných a nepovinných zkoušek podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy, témat a termínů konání těchto zkoušek, a zveřejní toto své rozhodnutí na veřejně přístupném místě ve škole a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup, **a to nejpozději 12 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.**

K § 79 odst. 3 : Pokud se ředitelé škol oficiálně dozvěděli až na přelomu srpna a září 2010, že "generální zkouška bude" a " nová matura bude v roce 2011“, přičemž se ještě 3x změnila i prováděcí vyhláška č. 274/2010 Sb., s účinností od 22.září 2010!!!, tak

ředitelé škol nemohli 12 měsíců před konáním první zkoušky splnit výše uvedený §79 odst. 3 školského zákona. Dokonce se jedná o rozhodnutí ve správním řízení.

Závěrem bych velmi rád hlasitě připomenul, že cílem mého dopisu nebyla bezhlavá sabotáž nové maturity, kterou se budeme v mezích možností škol snažit – pokud bude – zajistit, ale naprosto vyvíjející se situaci adekvátní a reálný rozbor, který společně se snahou CERMATu řídit neuvěřitelně složitě a komplikovaně na 1200 různorodých, finančně i personálně poddimenzovaných subjektů (škol) z jednoho centra, povede k situacím, kdy maturanti se něco nedozví, něco jim zkomplikuje cestu na vysokou školu apod. Takové situace by mohly vést k soudním „tahanicím“, protože vím, že se stanou. Vžijme se do role rodičů a maturantů, kterým se z důvodu selhání systému přihodí nepříjemnost v podobě vyhodnocení, tím průtahů ve správním řízení s různými důsledky a jiné pikantnosti. Myslím, že ani jeden rodič či maturant nebude váhat se bránit.

Na závěr upozorním na všeobjímající ustanovení v **§ 80 školského zákona, kde se hovoří o „Orgánech zajišťujících maturitní zkoušky v odstavci 5 - Ředitel školy zejména: - dále pod písm.a) stojí : „odpovídá za zajištění podmínek pro řádný průběh maturitních zkoušek na škole“.**

kdy je zde ze strany CERMATu již hledán jakýsi alibistický prostor (argumentuji i na základě korespondence s manažerem CERMATu, panem Zíkou, který se taktéž do neřešitelných situací dostává) pro to, kdo za to vše, co se stane, bude moci? Odmítám „svalování“ viny za cokoliv v duchu mylného výkladu § 80 školského zákona, kdy nemůže ředitel školy, hodnotitelé, zadavatelé či provozní personál (všichni se kolem tohoto maturitního monstra točí) ani zřizovatel školy naprostou většinu chyb v procesu zapříčinit. Pokud tedy ředitel školy odpovídá...na škole, jak je uvedeno v paragrafovém znění, tak z podstaty tohoto maturitního mega-systému nemůže žádný ředitel školy zajistit všechny ty nedomyšlené a CERMATEm vyrobené požadavky na procesy, které v žádné vyhlášce ani zákonu nejsou uvedeny, procesy, které se skrývají v tisících úkonech, odehrávají se a probíhají mimo školy, ale školy jsou k nim však úkolovány za netečnosti státu. Ve svém důsledku ale samozřejmě mají vliv na řádný průběh maturitní zkoušky na škole. Konkrétní příklad můžeme vidět v maturitních komisařích, které jmenuje a platí CERMAT. Nikdo z ředitelů tedy nebude schopen operativně komisaře a k tomu certifikovaného nahradit, pokud by se nedostavil i např. ten v záloze. O tom, že by jej nahradil někdo jiný a operativně (v den konání společné části maturitní zkoušky) jsem z CERMATu odpověď nedostal. Jen vím, že se v nedokonalé legislativě již rojí myšlenky, kdo toto „odnese“, až se nebude moci maturovat. Dále pak požadavky např. na zpracování dat z CERMATu zasílané v Excelu 2007, přičemž na školách takové vymoženosti ani nemáme (v našem případě škola s počítačovým oborem) vlastní licenci jen na Excel 2003. Zakoupení nových licencí je pro školy reálný a finanční nesmysl. Tedy takto nelze pracovat, kompatibilita těchto programů je vysoce obtížná atd. Dále pak naskenování některých stran testů nebylo při MAG'10 možné, protože byly promáčknuté „geniálními“ sponkami dodanými CERMATEm – tento proces si nikdo na CERMATu nevyzkoušel a nikoho ani nezajímá, co to dalo za práci testy narovnat, vyžehlít atd. atd.). Většina navozených složitostí maturitního systému a procesu jde mimo školy, odehrávají se ve své složitosti v jiném prostoru a nemůže je tedy žádný ředitel zajistit ani ovlivnit.

Pokud jsem tímto dopisem pomohl dobré věci či přímo navodil k diskusi na Vašich úrovních, bude to pro školy a zřizovatele jistě pozitivní. Mým dopisem jsem nechtěl podprahově řešit úspěšnost či neúspěšnost maturantů škol, kvalitu či nekvalitu. Doposud jsem osobně nepochopil, co se myslí tím kvalitním studentem. Kvalitní nemůže být student jako člověk, ale snad jen hadr, nějaký materiál apod. Ale to je jiná věc svědčící o neznalosti jazyka. O kvalitě a její metodě měření se tedy v této maturitní souvislosti diskutovat nedá a ani se takto měřené kvality nikdo nebojí, jak je školám podsouváno i např. formou 12 procentní neúspěšnosti, že bojí. Všichni víme, jak na tom školství je a všichni víme, že kdybychom přitlačili „na pilu“, tak bude 60 procent neúspěšných maturantů, protože na maturitní obory se demokraticky hlásí i ti, kterým tento stát není schopen říci, že na to nemají a především jim normativním financováním „říká“, že nic nemusí umět, nemusí se učit a nic dělat. Samotná nová maturita je projekt, který ani vyšší neúspěšnost (než 12-15%) nemůže z podstaty projektu připustit. Také touto metodou měření na konci se žádná kvalita či úspěšnost škol po dvacetileté „léčebné kůře“ měřit nedají, protože se z měření dozvíme jen to, co již všichni vědí. Že naše školství je v dezolátním stavu. Tato maturita má sloužit jen nějakému na Boha si hrajícímu pozemskému „Božímu bičí“. Skutečná změna je o jiných procesech a změně systému.

Otázka je však již položena, co bude dál? Takže problém je hluboký, systémový a ne maturitní.

S úctou

Nová Bystřice, 15. ledna 2011,

Mgr. Karel Chalupa
ředitel SOŠ a SOU J. Hradec

*bývalý proděkan Fakulty managementu VŠE Praha
externí spolupracovník Management Centrum Universität Linz
poradce rektora UNI-Linz, Univ.-Prof. Dr. Dr. hc.mult. Ernesta Kulhavého,*